

и підвищення захищеності в ньому регіонів.

ефективній взаємодії в умовах розширення спектру питань міжнародних зв'язків знизжують гостроту проблеми взаємодії Центру і Периферії, сприяють їхній легітимізації субнаціонального рівня міжнародного співробітництва значно субнаціональних регіонів при формуванні зовнішньої політики держави, міжнародної діяльності. З іншого боку, розуміння й врахування інтересів зовнішньополітичною лінією при здійсненні субнаціональними регіонами особливу увагу укладенню дій регіонального рівня влади з національною отряду на ключову роль держави в міжнародній політиці, необхідно приділяти. При цьому виділяється два основних аспекти проблеми. З одного боку, з співробітництва.

держави, які, у свою чергу, захищені у тих або інших напрямках міжнародного доводиться все частіше брати до уваги думку регіонів як складових частин зв'язків, у процесі вироблення й реалізації державної зовнішньої політики. На сучасному етапі, у зв'язку із розширенням кола учасників міжнародних диференціації.

незалежно від місця проживання, а також зниження наявної міжрегіональної соціально-економічного розвитку, забезпечення гідних умов життя населення співтовариство, за рахунок чого можна спостерігати істотне підвищення рівня демократичної, правової соціально орієнтованої держави є її інтеграція у світове Одна з головних передумов розвитку будь-якої країни як незалежної,

1. Актуальність, мета і задачі дослідження

ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

ступеня кандидатата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 – політичні регіонів: західноєвропейський досвід», представленої на здобуття наукового Геннадійовича на тему «Політика з регулювання міжнародних зв'язків офіційного опонента на дисертаційну роботу Власова Володимира

У результаті зміни ролі та місця субнаціональних органів державної влади у політичній системі суспільства, посилення їх самостійності та відповідальності за комплексний розвиток території, змінюються принципи і методи управління субнаціональними регіонами, необхідність виходу на якісно новий рівень регуляторної державної політики, наполегливо вимагають розробки теоретико-методологічних основ і практичних засад щодо формування і реалізації політики з регулювання міжнародних зв'язків регіонів України із використанням можливостей регіонального самоврядування, загальнонаціонального стратегічного курсу на європейську інтеграцію і регульованих державою відносин у сфері зовнішньої політики, орієнтованих на гармонійне поєднання загальнонаціональних, регіональних та приватних інтересів. Для цього доречним і корисним є дослідження досвіду різних держав у організації та розвитку політичних інститутів в умовах глобальних та регіональних змін. Зокрема, вивчення досвіду країн Західної Європи у формуванні та реалізації політики з регулювання міжнародних зв'язків регіонів може надати корисну інформацію щодо переваг чи недоліків функціонування суб'єктів політичної влади, рішення та дій яких приймаються та впроваджуються під впливом глобалізації, регіоналізації та демократизації.

Адміністративні методи управління у зовнішньополітичній сфері, що діяли за часів тоталітарної системи, вже не працюють, а демократичні механізми і важелі ще тільки формуються. Наявність певних системних проблем в сфері політичного регулювання міжнародних зв'язків регіонів і держави вказують на те, що розрізнені та слабо узгоджені дії української влади не дають поки що відчутних прогресивних результатів.

Практика багатьох країн доводить, що успіх у цій сфері є, як правило, результатом науково обґрунтованих і системно реалізованих заходів, а неоліберальних і консервативних реформ.

Все вищевикладене і обумовило актуальність теми дисертаційної роботи

Власова В. Г.

Метою дисертаційного дослідження є виявлення сутності та основних складових політики з регулювання міжнародних зв'язків регіонів на основі аналізу здобутків зарубіжної та вітчизняної теорії і політичної практики міжнародних зв'язків регіонів у країнах Західної Європи, а також визначення шляхів використання зазначеного досвіду в сучасному політичному процесі українського суспільства.

Для досягнення мети дослідження автором поставлені і вирішені такі завдання:

– проведено операціоналізацію понятійно-категоріального апарату дослідження, визначити сутність політики з регулювання міжнародних зв'язків регіонів, її зміст, структуру та цілі (с. 34 - 62);

– охарактеризовано процеси глобалізації, регіоналізації та демократизації як фактори розвитку міжнародних зв'язків субнаціональних регіонів (с. 62 – 77);

– визначено напрями та форми політики з регулювання міжнародних зв'язків регіонів у західноєвропейських країнах (с. 82 - 146);

– уточнено повноваження органів публічної влади з регулювання і координування міжнародних зв'язків регіонів на міжнародному, національному і субнаціональному рівнях (с. 111; 113 – 128; 176 – 181);

– визначено можливі напрями використання заходів європейського досвіду розробки та реалізації політики з регулювання міжнародних зв'язків регіонів для вдосконалення діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування в Україні (с. 147 – 181).

Дисертаційне дослідження виконане відповідно до плану науково-дослідних робіт Чорноморського державного університету імені Петра Могили, зокрема: «Політика з регулювання міжнародних зв'язків регіонів: західноєвропейський досвід» (державний реєстраційний номер – 0116U000002) та «Методологічні основи і практичні аспекти трансформації політичних систем в умовах глобальних і регіональних змін» (державний реєстраційний номер – 0116U000003).

Матеріали дисертаційної роботи є особистим внеском автора в обґрунтування необхідності вивчення західноєвропейського досвіду розробки та реалізації політики з регулювання міжнародних зв'язків регіонів з метою вдосконалення цієї політики в Україні.

2. Основні наукові результати, які одержано автором та їх новизна

Наукова новизна одержаних в дисертаційній роботі результатів полягає в вирішенні важливого для політичної науки завдання – узагальнення західноєвропейського досвіду та обґрунтування шляхів його використання в ітчаній політиці з регулювання міжнародних зв'язків регіонів, у сфері забезпечення євроінтеграційної політики держави, а також сприяння розвитку регіонів України як повноцінних суб'єктів європейського простору. Зокрема наукова новизна результатів дисертації, які одержано вперше, полягає в тому, що:

- 1) визначено політику з регулювання міжнародних зв'язків регіонів, що полягає у її розумінні як діяльності, спрямованої на організацію і координування міжнародних зв'язків субнаціональних регіонів, і виражається у відносинах міжнародних, державних та регіональних суб'єктів з приводу реалізації їх важливих інтересів (с. 48 – 49); охарактеризовано рівні функціонування зазначеної політики (с. 82 – 113);
- 2) запропоновано рекомендації щодо використання західноєвропейського досвіду для удосконалення політики з регулювання міжнародних зв'язків регіонів України (с. 178 – 181);

3. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень та рекомендацій, що наведено в дисертації

Обґрунтування та достовірність наукових положень, висновків та рекомендацій, викладених у дисертаційній роботі, забезпечено засоговою методологією наукового пізнання, комплексом апробованих методів наукового дослідження, науковими концепціями та практичними положеннями, що знайшли відображення у роботах провідних ітчизняних та зарубіжних вчених щодо

Практычне значення дисертаційної роботи полягає у комплексному огляді на досвід країн Західної Європи (с. 113 – 143).

Практычне значення дисертаційної роботи полягає у комплексному огляді на досвід країн Західної Європи (с. 113 – 143).
міжнародних зв'язків регіонів (с. 47 – 61), її основних форм та напрямів реалізації з
характеристика сутності, змісту, цілей та моделей політики з регулювання
зв'язків регіонів та досвід з її реалізації у країнах Західної Європи;
дозволяють об'єктивно охарактеризувати політику з регулювання міжнародних
44), «регіоналізм» (с. 65-68), «міжнародні зв'язки регіонів» (с. 78 – 79), які
міжнародних зв'язків регіонів України (с. 180); уточнення поняття «регіон» (с. 38-
стратегічної програми удосконалення механізму політики з регулювання
дослідження та висновки автора: виявлення ключових напрямків формування
Заслужують на увагу та підтримку наступні теоретичні положення
регіонального характеру.

Теоретичне значення роботи полягає у тому, що його результати являють
собой концептуально цілісну платформу для подальших наукових розробок
теоретичного рівня щодо трансформаційних процесів, які відбуваються у
політичних системах сучасних суспільств в умовах змін глобального та
регіонального характеру.

4. Теоретична цінність і практычне значення результатів

Теоретичне значення роботи полягає у тому, що його результати являють
собой концептуально цілісну платформу для подальших наукових розробок
теоретичного рівня щодо трансформаційних процесів, які відбуваються у
політичних системах сучасних суспільств в умовах змін глобального та
регіонального характеру.
Вірогідність одержаних в дисертації результатів підтверджено, зокрема,
апробацією і схваленням їх на ІІ міжнародних науково-практычних
конференціях.
Верховної Ради та Кабінету Міністрів України з питань регулювання зовнішньої
політики і, зокрема, міжнародних зв'язків регіонів.
управління інтеграційним процесом, відповідними міжнародними нормативно-
правовими актами, указами Президента України, постановами
у сфері регулювання міжнародних зв'язків регіонів, організації системи
та соціально-економічного розвитку регіонів, формування та реалізації політики
концептуальних засад політичного регулювання складних процесів регіоналізації

Завважєнь шодо змїсту дисертациї та її оформлєння немає. Дисертация та автореферат вїдповїдають вимогам ДАК МОН України щодо кандидатських дисертациї за спеціальнїстю 23.00.02 – полїтичні інститути та процеси. Змїст специфіку наукових робїт.

Умовна класифїкация всїєї історїографїї за тематичним принципом дозволила бїльш глибоко та повно вїдобразити загальний стан її вивченостї та джерел, при цьому представивши критичний аналіз кожної з груп джерел. Названа джерельна база була систематизована автором. В. Г. Власов зазначеної сфери в Україні.

Наведена джерельна база була систематизована автором. В. Г. Власов зазначеної сфери в Україні. регіонів, розробї рекомендацїї щодо вдосконалення полїтичного регулювання та полїтико-інституцїйного забезпечєння регулювання міжнародних зв'язків представлений дослідженням практики країн Західної Європи у сферї організації належної регуляторної полїтики для зазначеної сфери, прикладний рівень методолігїчні підходи до вивчення міжнародних зв'язків регіонів та вироблення характерні, для наукової праці. На концептуальному рівні розглянутї теоретико-обґрунтовано. Дослідження має концептуальний і прикладний аспекти, Виклад матеріалу в дисертациї ведеться послїдовно, логїчно і науково

дисертациї

5. Стиль викладу дисертациї і вїдповїднїсть автореферату змїсту

наукова новизна, актуальнїсть та доцїльнїсть. практичних рекомендацїї автора дисертациїного дослідження притаманні Отже, можливо констатувати, що бїльшостї наукових висновків і полїтики.

інститутами, для обґрунтування напрямів вдосконалення державної регіональної європїонального співробітництва, співпраці України з європейськими зв'язків регіонів України, для вдосконалення інструментів транскордонного та процесу при визначєнні напрямів регулювання і координування міжнародних корисними для полїтичної та державно-управлїнської сфер, законотворючого Сформульованї теоретичнї положєння і науково обґрунтованї рекомендацїї є

авторферату ідентичний змісту дисертації: в авторфераті з достатньою повністю відображений зміст дисертації, необхідною мірою розкриті основні результати, отримані у процесі дослідження, ступень новизни розробок, висновки та рекомендації.

6. Оцінка повноти викладення дослідження в опублікованих роботах

Дисертація є самостійно виконаною науковою роботою, в якій викладено авторський підхід до вирішення наукової задачі дослідження зарубіжного досвіду політики з регулювання міжнародних зв'язків регіонів. Сформульовані в дисертації теоретичні положення і практичні рекомендації достатньо повно відображені у публікаціях.

Всього по темі дисертаційного дослідження автором опубліковано 21 наукову працю, серед яких 4 – у вітчизняних фахових виданнях, 1 – у зарубіжному фаховому виданні, 5 – у вітчизняних наукових журналах, 11 – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Конкретний особистий внесок автора у наукові роботи показаний у переліку основних опублікованих робіт за темою дисертації.

Обсяг друкованих праць і їх кількість відповідають вимогам ДАК МОН України щодо публікації основного змісту дисертації на державній науковій ступеня кандидатата наук.

7. Зауваження щодо змісту дисертації

1. На стор. 65-70 автор детально аналізує явище регіоналізму, його витоки, характерні риси та вплив на розвиток міжнародних зв'язків регіонів. На нашу думку, було б доцільним звернути більшу увагу також на процес регіоналізації, який є поширеним на сьогодні у світі і виступає в якості практичної реалізації ідей регіоналізму, тим самим формуючи основні напрями політики з регулювання міжнародної активності регіонів.

2. На стор. 122 – 123 автор констатує: «Розширення практики участі регіонів у зовнішніх зв'язках сприяє демократизації процесу прийняття державних рішень по різних аспектам, децентралізації управління. У той же час

це викликає необхідність подолання додаткових труднощів і протиріч при виробленні погодженої позиції від країни в міждержавних відносинах, зусиль по координації дій регіонів на міжнародній арені. Вихід регіонів у сферу міжнародних відносин сприяє розвитку демократії, долаючи нові голоси й відтинки в політичній процесі, збагачуючи практику державного управління.»

Погоджуючись в цілому з думкою дисертанта, при цьому підкреслимо найважливіший, на наш погляд, момент у цьому питанні: некординована і недостатньо врегульована державою міжнародна активність регіонів може призвести до загострення відносин між регіонами і Центром, що зарожує виникненням сепаратистських настроїв і системної кризи у державі. Прикладом такої ситуації у Західній Європі може слугувати Бельгія. Сюди ж можна віднести ситуацію, яка склалася сьогодні на Сході України. Тому слід зауважити, що міжнародні зв'язки регіонів дійсно можуть сприяти розвитку демократії лише за умов належного правового забезпечення і чіткої схеми державного координування і регулювання зв'язків регіонів.

3. У параграфі 2.1. автор розглядає концепцію «Європи регіонів», вказуючи, з одного боку, на її популярність у політичному середовищі країн Європейського Союзу, а з іншого – неоднозначної оцінки цього проекту авторитетними представниками наукової спільноти. При цьому автор так і не висловлює власної чіткої позиції щодо цього питання. Крім того було б доречно зауважити, що «Європа регіонів» є лише однією з концепцій європейської інтеграції, про які автор не згадує.

4. У параграфі 3.1. на стор. 147-170 автор детально досліджує і аналізує нормативно-правове забезпечення політики з регулювання міжнародних зв'язків регіонів України, пропонує чітку типологію нормативних актів регулювання зазначеної сфери, яка містить їхню характеристику з виявленням сильних і слабких сторін цих нормативних документів з точки зору регулювання сфери міжнародних зв'язків регіонів. Автором пропонується розробка і прийняття окремої «Стратегії розвитку міжнародного співробітництва регіонів України і координації діяльності органів виконавчої влади у сфері зовнішніх відносин» (стор. 179 – 180) – на нашу думку, це питання вимагає більш глибокого

дослідження у контексті механізмів реалізації цієї стратегії, з огляду на практичну значимість пропозиції.

5. На жаль, дисертант у Розділі III «Реалізація досвіду західноєвропейських країн у політиці з регулювання міжнародних зв'язків регіонів України» своєї роботи не звернувся увагу на необхідність вдосконалення системи інформаційного забезпечення та підтримки політики з регулювання міжнародних зв'язків регіонів. Цей напрям є ключовим для прийняття важливих політичних рішень, здійснення необхідних політичних дій, зокрема у сфері міжнародних зв'язків регіонів, а також забезпечення конструктивної взаємодії між учасниками політичного процесу на всіх рівнях інтеракції. Тому доречно було б дослідити на основі зарубіжного досвіду це питання з точки зору основних складових інформаційно-аналітичного забезпечення досліджуваної політики, навести загальні критерії аналітичного досвіду та підготовки інформацію для цієї сфери та також надати можливі рекомендації щодо формування відповідної служби інформаційно-аналітичного забезпечення міжнародних зв'язків регіонів, розвитку основних напрямків діяльності з інформаційної підтримки міжнародного співробітництва регіонів.

На наш погляд, необхідне продовження досліджень в цьому напрямку, щоб отримати в результаті якісний і дієвий важіль для реалізації політики з регулювання міжнародних зв'язків регіонів України.

Наведені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки проведеного дослідження.

8. Висновки

Не зважаючи на висловлені зауваження, дисертаційна робота «Політика з регулювання міжнародних зв'язків регіонів: західноєвропейський досвід», яку виконав Власов В. Г., являє собою завершену наукову працю, в якій отримані нові обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання суттєвого значення для політичної науки – вивчення зарубіжного (західноєвропейського) досвіду організації та функціонування політики з регулювання міжнародних зв'язків регіонів з метою вдосконалення політичних інститутів та процесів в Україні.

У роботі виконані вимоги, що встановлюються до дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук: показано актуальність обраної теми; наукові положення, висновки та рекомендації, що сформульовані в роботі, є обґрунтованими, достовірними, містять наукову новизну та готові до практичного використання у формі практичних рекомендацій.

Таким чином, за змістом, науковою значимістю, обсягом, рівнем оформлення дисертаційна робота Власова Володимира Геннадійовича «Політика з регулювання міжнародних зв'язків: західноєвропейський досвід» представлена на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук, відповідає вимогам п. 9, 11, 13 «Лорядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р., а її автор – Власов Володимир Геннадійович – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю – 23.00.02 – політичні інститути та процеси.

Офіційний опонент:

**Доктор політичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних відносин
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича**

Т. Я. Луцук

